

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris hissəsinin müdiri :
_____ İ.Əyyubova

" __ " "fevral" 2020–ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Muzey işi və abidələrin mühafizəsi
Şöbə: Pedaqoji
Fənn: Birləşmə komissiyası: Tarix və İctimai elmlər

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Muzeydänkənar tarixi abidələr
Kodu: IPF-B. 06
Kurs: III
Tədris ili:, (2019-2020 tədris ili) Semestr: yaz
Tədris yükü: cəmi: 60 Auditoriya saati - (30 saat müəzire, 30 saat seminar)
Tədris forması: Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit: 4
Auditoriya N.:
Saat: 12.¹⁰ 13⁴⁵.

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Axundov Nadir Sənan oğlu
Məsləhət günləri və saati: IV gün 14: ⁰⁰.15: ⁰⁰
E-mail ünvanı: nadir. @gmail.com
FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş.Axundov k.31

III.Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

- 1 R.Ağayev Muzeyşunaslıq . Dərslik .Bakı
- 2 Muzey işinin əsasları. Bakı 1989
- 3 A.Bayramov.Tariximiz, yaddaşımız , sərvətimiz. Bakı. 2007
- 4 Azərbaycan ensiklopediyası Bakı. 2006
5. Göyüşov R. Azərbaycan arxeologiyası
6. Məmmədov A. Arxeologiya və etnoqrafiya
İnternet resurslar

Tələbələr tədris prosesində muzeydänkənar abidələrin mahiyyətini abidələrin nə qədər çox yaşayacağına, onlara nə qədər çox yaşayacağına, onlara nə qədər qayğı göstərilərsə, o, millətin ölməzliyinə, ədəbiyyatına xidmət edəcəyini dərk edir, xalqımızın mədəni

dəyərləri ilə tanış olurlar

IV. Fənnin təsviri:

Muzeydənkənar Tarix və Mədəniyyət abidələrinin mühafizəsi və istismarı bu günün ən aktual məsələlərindən biridir. Çünki mədəni sərvətimiz bizə xalqımızın əsrlər boyu qurub yaratdığı bir xəzinədir. Bu bu sərvətlər, memarlıq, incəsənət, tarixi və ya arxeoloji abidələr böyük maraq doğurur, xalqın mədəni irsində böyük rol oynayır. Bu dəyərlərin səciyyəvi cəhəti keçmiş, müasir və gələcək inkişaf haqqında təsvürlərin formalaşmasına kömək edir.

V. Fənnin məqsədi:

Tələbələrə Azərbaycan xalqının maddi- mənəvi mədəniyyət sərvətlərini özündə əks etdirən muzeydənkənar abidələrin tarixini ayrı- ayrı dövrlərin öyrənilməsini, xalq və millətin mədəniyyət və incəsənətin tədqiqinə əsaslı mənbə kimi əhəmiyyətini, dövlətin bu sahədə strateji siyasətini aşılamaqdır

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərəkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal- çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 30 saat, Seminar 30 saat. Cəmi:60 saat

N	Keçirilən mühazirə,seminar, mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
1	2			
	Mühazirə mövzuları	müh	sem	
1.	Mövzu № 1. Muzeydənkənar abidə anlayışı və onun mahiyyəti Plan: 1. Muzeydənkənar abidə anlayışı 2. Muzeydənkənar abidələrin mahiyyəti	2	2	
2.	Mövzu №2. Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu Plan: 1. Milli sərvətimizin qorunması ilə əlaqədar Azərbaycan dövlətinin əsas vəzifələri 2. Muzeydənkənar abidələrin spesifik təsnifatı	2	2	
3.	Mövzu № 3. Azərbaycanda muzeydənkənar abidələr Plan: 1. Memarlıq abidələri 2. Yaşayış yerləri və məskənləri	2	2	
4.	Mövzu № 4. Qədim dövr memarlıq abidələri Plan: 1. Kurqanlar, torpaq qəbirlər, daş quta qəbilələr 2. Küp qəbilələri, katakomba qəbirlər	2	2	
5.	Mövzu № 5.Orta əsr memarlıq abidələri Plan: 1. Dərbənd divarları, Şamaxı Camə məscidi 2. Əlincə qalası 3. Qız qalası	2	2	
6.	Mövzu № 6. Orta əsr memarlıq məktəbləri Plan: 1. Şirvan –abşeron memarlıq məktəbi 2. Naxçıvan Memarlıq məktəbi	2	2	
7.	Mövzu № 7. Naxçıvan abidələri. Memar Əcəmi Plan: 1. XII əsr Naxçıvan abidələri 2. Memar Əcəmi	2	2	
8.	Mövzu 8. Marağa rəsətxanası Plan: 1. Marağa rəsədxanası elmi mərkəz kimi 2. Dahi Azərbaycan elmi N.Tusi və onun fəaliyyəti	2	2	

9	Mövzu № 9. XV əsr Azərbaycanda memarlığın inkişafı Plan: 1. Şirvanşahlar sarayı kompleksi 2. Göy məscid 3. Şirvan abidələri	2	2	
10	Mövzu № 10. XVI-XVII -əslər Azərbaycan memarlıq məktəbi Plan: 1. Təbriz, Ərdəbil, Bakı və Şamaxı, Gəncə memarlıq məktəbləri 2. Səfəvi dövləti dövründə incəsənət	2	2	
11	Mövzu № 11. XVII-XIX-əslər Azərbaycan memarlığı Plan: 1. Xanlıqlar dövrünün memarlıq abidələri 2. Atəşgah məbədi	2	2	
12	Mövzu № 12. Azərbaycanda muzeydənkənar abidələrin öyrənilməsi Plan: 1. XIX-əsdə Azərbaycanda abidələrin öyrənilməsi tarixi 2. XX əsrin birinci yarısında muzeydənkənar abidələrin tədqiqi	2	2	
13	Mövzu № 13. Muzeydənkənar abidələrin qorunması və mühafizəsi Plan: 1. Mədəniyyət abidələrinin qorunması ilə əlaqədar xüsusi komitənin yaradılması 2. Arxeoloji komitə və Azərbaycanı tədqiq edən və öyrənən cəmiyyətin fəaliyyəti	2	2	
14	Mövzu № 14. Respublika elmi bərpa –istehsal emalatxanası və onun fəaliyyəti Plan: 1. Respublika xüsusi elmi bərpa- istehsal emalatxanasının təşkili (1952-ci il) 2. Abidələrin mühafizəsi və bərpası üzrə Elmi-Metodiki şuranın fəaliyyəti	2	2	
15	Mövzu № 15. Madi-mədəniyyət abidələrimizin təbliği və rolu Plan: 1. Madi-mədəniyyət abidələrimiz xalq dünyasını yaratdığı ən qiymətli xəzinəsidir. 2. Gənc nəslin mənəvi abidələrinin rolu	2	2	
	Cəmi:60	30	30	

IX. Sərbəst işin mövzuları

1. Muzeydənkənar abidələr tarixinin yaddaşı kimi
2. Azərbaycan kurqanlar daş qutu qəbilələr
3. Azərbaycanda küp qəbilələr, katakomb qəbilələr
4. Qız qalası

5. Əlincə qalası
6. Naxçıvan memarlıq məktəbi
7. Memar Əcəmi və onun memarlıq abidələri
8. Marağa rəsətxanası
9. N.Tusi və onun elmi fəaliyyəti
10. Şirvanşahlar sarayı kompleksi
11. Səfəvilər dövründə memarlıq nümunələri
12. Xanlıqlar dövrünün memarlıq abidələri
13. Atəşgah məbədi
14. Naxçıvan Memarlıq məktəbi
15. Şeyx Zahid türbəsi
16. Lənkəran xan sarayı
17. XVI-XVII -əslər Azərbaycan memarlıq məktəbi
18. Gəncə “ Göy İmam” kompleksi
19. Şəki xan sarayı kompleksi
20. Şeyx Güneyd türbəsi
21. Gəncə Cümə məscidi
22. Şeyx Səbi türbəsi
23. Mömünə Xatun məqbərəsi
24. Qobustan kompleksi
25. İçərişəhər kompleksi

X. Kollokvium sualları 1

1. Muzeydənkənar abidə anlayışı
2. Azərbaycanda muzeydənkənar abidələr
3. Qədim dövr memarlıq abidələri
4. Orta əsr memarlıq abidələri
5. Əlincə qalası
6. Qız qalası
7. Azərbaycanda qəbristanlıqlar və onların tipləri
8. Naxçıvan Memarlıq abidələri
9. Memar Əcəmi
10. Marağa rəsətxanası
11. Azərbaycan alimi N.Tusi
12. Şirvanşahlar sarayı kompleksi

Kollokvium 2

1. XIII-XIV-əslərdə Azərbaycan abidələri
2. XV-XVI -əslər Azərbaycan memarlığı
3. Şirvan abidələri
4. Səfəvilər dövründə incəsənət
5. Şəki xan sarayı
6. Atəşgah məbədi
7. Azərbaycanda muzeydənkənar abidələrin öyrənilməsi tarixi
8. Muzeydənkənar abidələrin qorunması
9. Xanlıqlar dövrünün memarlıq abidələri
10. XX əsrin birinci yarısında Azərbaycanda abidələrin mühafizəsi ilə əlaqədar xüsusi komitə və cəmiyyətin fəaliyyəti
11. Respublika xüsusi elmi bərpa- istehsal emalatxanası və onun rolu
12. Madii-mədəniyyət abidələrimizin təbliği və rolu

XI. İmtahan sualları:

1. Muzeydänkənar abidə anlayışı
2. Muzeydänkənar abidələrin mahiyyəti
3. Mədəniyyət abidələrinin qorunması ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının qanunu
4. Azərbaycanda muzeydänkənar abidələr
5. Azərbaycanda kurqanlar, torpaq və daş qutu qəbilələr
6. Kup və katakombə qəbilələr
7. Orta əsr memarlıq abidələri
8. Əlincə qalası
9. Qız qalası
10. Orta əsr memarlıq abidələri
11. Naxçıvan Memarlıq məktəbi
12. XII əsr Naxçıvan abidələri
13. Memar Əcəmi
14. Marağa rəsədxanası
15. N.Tusi və onun elmi fəaliyyəti
16. Şirvanşahlar sarayı kompleksi
17. Şirvan abidələri
18. Göy məscid
19. Təbriz, Ərdəbil, Bakı və Şamaxı, Gəncə memarlıq məktəbləri
20. Səfəvi dövləti dövründə incəsənət
21. Xanlıqlar dövrünün memarlıq abidələri
22. Atəşgah məbədi
23. Şəki xan sarayı
24. Şeyx Güneyd türbəsi
25. Gəncə Cümə məscidi
26. Şeyx Səfi türbəsi
27. Möminə Xatun məqbərəsi
28. Qobustan kompleksi
29. İçəri şəhər kompleksi
30. Gəncə "Göy iman" kompleksi
31. Lənkəran Xan sarayı
32. XIX-əsrə Azərbaycan abidələrin öyrənilməsi tarixi
33. XX əsrin birinci yarısında muzeydänkənar abidələrin tədqiqi
34. Mədəniyyət abidələrinin qorunması ilə əlaqədar xüsusi komitənin yaradılması
35. Arxeoloji komitə və Azərbaycanı tədqiq edən və öyrənən cəmiyyətin fəaliyyəti
36. Azərbaycan xüsusi elmi bərpa- istehsal emalatxanasının təşkili
37. Abidələrin mühafizəsi və bərpası üzrə Elmi-Metodiki Şuranın fəaliyyəti
38. Maddi mədəniyyət abidələrinin təbliği
39. Gənc nəslin tərbiyəsində muzeydänkənar abidələrin rolu
40. Şirvan-Abşeron memarlıq məktəbi

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Muzeydänkənar tarixi abidələr fənnindən müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. İndi müstəqil Azərbaycanın hər bir gənci milli təhsil alaraq öz xalqının, millətinin qədim zamanlardan indiyə qədər olan tarixini və

Azərbaycanda muzey işinin təşəkkül tapması inkişaf perspektivləri, və fəaliyyət sahələrini mükəmməl bilməlidir.

Muzeydənkənar tarixi abidələr fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

-Mühazirə mətninin hazırlanması,

-test tapşırıqları,

-referat işləri,

-imtahan sualları,

-fərdi tapşırıqlar,

Öyrənən tanış olur:

- “Muzeydənkənar tarixi abidələr” fənninin inkişafının istiqamət və problemləri
- “Muzeydənkənar tarixi abidələr” fənninin öyrənilməsində vətənpərvərlik hisssinin rolu və mövqeyi
- “Muzeydənkənar tarixi abidələr” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

“Muzeydənkənar tarixi abidələr” proqramı Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 2008-ci ildə təsdiq etdiyi “Muzeyşünaslıq” fənn proqramı əsasında hazırlanmış və “Tarix və İctimai elmlər” Fənn Birləşmə Komissiyasının 4 fevral 2020–ci il tarixli 06 sayılı iclas protokoluna əsasən müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Müəllim :

Axundov Nadir

FBK sədri:

Abdullayeva Günel

Kollokvium sualları 1

İxtisas: Muzey işi və abidələrin mühafizəsi

Şöbə: Pedaqoji

Fənn: Birləşmə komissiyası: Tarix və İctimai elmlər

Fənnin adı: Muzeydänkənar tarixi abidələr

1. Muzeydänkənar abidə anlayışı
2. Azərbaycanda muzeydänkənar abidələr
3. Qədim dövr memarlıq abidələri
4. Orta əsr memarlıq abidələri
5. Əlincə qalası
6. Qız qalası
7. Azərbaycanda qəbristanlıqlar və onların tipləri
8. Naxçıvan Memarlıq abidələri
9. Memar Əcəmi
10. Marağa rəsədxanası
11. Azərbaycan alimi N.Tusi
12. Şirvanşahlar sarayı kompleksi

Kollokvium 2

1. XIII-XIV-əslərdə Azərbaycan abidələri
2. XV-XVI -əslər Azərbaycan memarlığı
3. Şirvan abidələri
4. Səfəvilər dövründə incəsənət
5. Şəki xan sarayı
6. Atəşgah məbədi
7. Azərbaycanda muzeydänkənar abidələrin öyrənilməsi tarixi
8. Muzeydänkənar abidələrin qorunması
9. Xanlıqlar dövrünün memarlıq abidələri
10. XX əsrin birinci yarısında Azərbaycanda abidələrin mühafizəsi ilə əlaqədar xüsusi komitə və cəmiyyətin fəaliyyəti
11. Respublika xüsusi elmi bərpa- istehsal emalatxanası və onun rolu
12. Madii-mədəniyyət abidələrimizin təbliği və rolu

Müəllim :

Axundov Nadir

FBK sədri:

Abdullayeva Günel